

การกำเนิดของพระพิฆเนศ...

นำเสนอเมื่อ : 10 พ.ค. 2552

การกำเนิดของพระพิฆเนศ

เชื่อกันว่า ลัทธิการบูชาพระคเณศนั้น น่าจะมาจากชนพื้นเมืองดั้งเดิมของอินเดีย ซึ่งเป็นลัทธิการบูชาสัตว์หรือลัทธิแห่งชัยชนะเหนือธรรมชาติ ชนพื้นเมืองของอินเดีย เชื่อกันว่าหนูเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง พระคเณศทรงขี่หนูจึงหมายถึงชัยชนะของแสงอาทิตย์ที่ขจัดความมืดให้สิ้นสุดลง พระคเณศอาจจะมีต้นกำเนิดมาจากการเป็นเทพประจำเผ่าของคนป่าที่อาศัยอยู่ในป่าเขาด้านกว้างใหญ่ของอินเดีย คนเหล่านี้ต้องเผชิญกับฝูงช้างอันน่ากลัวจึงเกิดการเคารพในรูปของช้างขึ้น เพื่อไปปกป้องคุ้มครองและพัฒนาต่อมาเป็นเทพชั้นสูงของชาวอารยัน ต่อมาได้พัฒนาเป็นเทพผู้จัดตั้งอุปสรรค มีความเฉลียวฉลาดเป็นเลิศ ทั้งยังได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าของเทพที่มีเศียรเป็นสัตว์ทั้งหลาย

จนกระทั่งมีการรจนาปรกณให้เป็นโอรสของพระศิวะเทพและพระนางปราวตีในเวลาต่อมา แต่ในแง่ของคัมภีร์ทางศาสนาพราหมณ์ได้บรรยายจุดกำเนิดของพระคเณศไว้หลากหลายตำนานตามความเชื่อในแต่ละลัทธิ พอจะสรุปเป็นหลัก ๆ ได้ดังนี้ ตำนานที่ ๑. วิฆเนศวรปราบอสูรและรากษส อสูรและรากษสได้ทำการบวงสรวงพระศิวะจนได้คำพรจากพระศิวะหลายประการ ยิ่งใหญ่เหลือสาธุกรรมนี้ยิ่งก่อกองความเดือดร้อนเป็นอันมาก พระอินทร์จึงทรงนำเทวดาทั้งหลายไปเข้าเฝ้าอ้อนวอนต่อพระศิวะขอให้พระองค์ทรงสร้างเทพแห่งความขัดข้องขึ้น เพื่อขัดขวางความพยายามของอสูรและรากษส

พระองค์จึงทรงแบ่งสวณกายหนึ่งให้เกิดบุรุษร่างงามจากครรภ์ของพระนาง ปราวตีและตั้งพระนามว่า “วิฆเนศวร” เพื่อทำหน้าที่ขวางทางอสูร รากษส และคนชั่วมิให้ทำการบดขยี้เพื่อขอรพจากพระศิวะ ทั้งยังเป็นผู้เปิดทางอำนวยความสะดวกเทวดาและคนดีเพื่อเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ ตำนานที่ ๒. ปราวตีนำเหยื่อโคลบั้นเป็นลูก ครั้งหนึ่ง ชยาและวิชยา พระสหายของนางปราวตีได้แนะนำปากติพระนางมักจะต้องไชบริวารของพระศิวะอยู่เป็นประจำ ถ้าหากพระนางจะมีบริวารเป็นของตนเองก็คงจะดีไม่น้อย พระนางเห็นด้วย

จนวันหนึ่งขณะที่ทรงสูงน่ายอดตามลำพังก็ทรงนึกถึงคำพูดของพระสหายจึงได้นำเอาเหยื่อโคลออกมาสร้างบุรุษร่างงาม สั่งให้ไปยื่นเฝ้าทวารมิให้ใครเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นอย่างนั้นมาหลายเพลา จนวันหนึ่งพระศิวะได้เสด็จมา ฝ่ายลูกก็ป้องกันแข็งขัน โดยไม่รู้วามันคือพ่อพระศิวะโกรธก็เลยสั่งให้ภูติและคณะของตนเข้าสังหารทวารบาลพระองค์นั้น บางก็ว่าพระศิวะพุ่งตรีศูลตัดเศียรลูก บางก็ว่าพระวิฆเนศวรที่มาช่วยรบนั้นไชจักรตัดเศียร ความทราบถึงพระนางปราวตีจึงเกิดศึกใหญ่ระหว่างเทพและเทพที่ขึ้นบนสวรรค์ ฝ่ายฤาษีนารอดอรตทนไม่ได้ จึงได้เป็นทูตสันติภาพขอเจรจากับนางปราวตีเพื่อสงบศึก นางบอกว่าจะสงบศึกก็ต่อเมื่อลูกของนางพินเท่านั้น พระศิวะจึงสั่งให้เทวดาเดินทางไปที่ศคเหนือให้เอาศีรษะของสิ่งมีชีวิตสิ่งแรกที่พบมาตอกกับโอรสของนางปราวตี

ปรากฏว่าเทวดาได้เศียรของช้างซึ่งมีงาเพียงขวงเดียวมา เมื่อพระคเณศฟื้นขึ้นมา ทราบความจริงว่า พระศิวะคือพระบิดาก็ตรงเข้าไปขอโทษเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ พระศิวะพอใจมากประสาทพรให้พระคเณศ มีอำนาจเหนือเหล่ามหาเทพและภูติผีทั้งหลาย และทรงแต่งตั้งให้เป็นคณปติ ตำนานที่ ๓. ขวางทางคนชั่วไปเทวาลัยโสมนาคและโสมีศวร พระนางปราวตีทรงเอาน้ำมนต์ที่ใช้ในการสงฆ์มาผสมกับเหยื่อโคลบั้นเป็นรูปคนแต่มีเศียรเป็นช้างจากนั้นได้นำน้ำจากพระคงคาปะพรมให้มีชีวิตขึ้น เพื่อทำการขัดขวางแก่คนชั่วที่จะไปบูชาสัตว์ลึกลับที่เทวาลัยโสมนาคและเทวาลัยโสมีศวรเพราะคนเหล่านี้หวังจะไปลงบาปเพื่อมิให้ตกนรกทั้งเจ็ดขุม ด้วยเหตุนี้ การที่วันคเณศจตุรฤดี นิยมเอารูปปั้นพระคเณศมาจุ่มน้ำหรือนำเทวรูปปั้นขึ้นเล็ก ๆ มาทิ้งตามแม่น้ำคงคา

ชะรอยจะมาจากความเชื่อที่วณำจากแม่พระคงคาจะทำให้พระคเณศมีชีวิตขึ้นมาตนเอง ตำนานที่ ๔. พระคเณศ กฤษณะอวตาร พระนางปราวตีมิเหลือของพระศิวะไม่มีโอรส พระศิวะจึงทรงแนะนำให้พระนางทำพิธีบ้นยากพรต (พิธีบูชาพระวิฆเนศวร ในวันขึ้น ๑๓ ค่ำเดือนมาฆะ) มีระยะเวลากำหนด ๑ ปีเต็มและเมื่อครบกำหนด พระนางจะได้โอรสซึ่งเป็นพระกฤษณะอวตารไปจุติ ซึ่งทุกอย่างเป็นไปตามคำตรัสของพระศิวะ

ทวยเทพทั้งหลายมารวมอวยพรในกลุมเทพเหล่านี้มีพระศคิน (พระเสาร์) รวมอยู่ด้วย

เมื่อพระศคินเหลือบมองพระกุมารทันใดนั้นเศียรกุมารก็ขาดจากพระศคอกระเด็นไปยังโคโลกซึ่งเป็นวิมานของพระกฤษณะพระวิฆเนศวรจึงเสด็จไปยังแม่น้ำบุษปัทมาเห็นช้างนอนหัวไปทางทิศเหนือจึงตัดเศียรช้างกลับมาตอกกับเศียรกุมารที่หายไป

ตำนานนี้เขาใจว่าเป็นเรื่องที่สร้างโดยกลุ่มที่นับถือพระกฤษณะเป็นใหญ่ ตำนานที่ ๕. ศิวะ-อุมมาแปลงกายเป็นช้างเข้าสมสู่

ครั้งหนึ่งพระศิวะและพระนางปราวตีได้เสด็จมายังแถบภูเขาหิมาลัยได้เห็นช้างสมสู่กันก็บังเกิดความใคร พระศิวะจึงได้แปลงเป็นช้างพลาย สวณนางปราวตีแปลงกายเป็นช้างพังร่วมสโมสรจนมีลูกเป็นพระคเณศ